

INNOVATIE

Operatiekamer van de toekomst

DE DEAL

Deal over onderhoud en validatie sterilisatie-apparatuur

PRODUCTONTWIKKELING

Hulpmiddelen moeten leven vergemakkelijken

OK-MANAGEMENT

TRENDS IN MEDISCHE
TECHNOLOGIE

Niks meer kabels en rollend materieel, waarover men kon vallen. Mede door de komst van de ARBO-wetgeving is deze verandering sterker geworden. Tilliften of transfersystemen hangen tegenwoordig aan het plafond en met de vele mogelijkheden van deze systemen zoals bv. een 'remote controle'-kastje kan de patiënt zichzelf voortbewegen of wordt hij voortbewogen en is iedere ruimte voor de patiënt en verzorging gemakkelijk bereikbaar.

Wat de markt ook beïnvloedt, zijn de ontwikkelingen bij de patiënt zelf. Eén van zulke ontwikkelingen is de steeds meer voorkomende *obesitas*. Patiënten worden in veel gevallen steeds zwaarder. Dit levert enerzijds problemen op bij verzorgenden en verpleegkundigen, maar ook 'kreunen en kraken' de hulpmiddelen onder deze gewichten. De industrie en dus ook de firma Lopital spelen hierop in door middel van , bad- en douchehulpmiddelen, tilliften welke een groter gewicht kun-

Nieuw bedrijfspand in eigen beheer gerealiseerd

nen dragen soms wel tot 300 kg. en meer geavanceerd materiaal.

Nieuwbouw

Ze zijn tevreden bij Lopital. Zoveel is duidelijk. Tevreden met de *Medisch Nieuws* AWARD, die men beschouwt als een beloning voor jaren lang hard werken en innovatief bezig zijn. Maar tevredenheid leidt hen zeker niet in een stemming van 'laissez faire, laissez passer'. Niks achterover leunen,

maar gewoon doorgaan, misschien nog wel met meer inspanning en overtuiging.

Dat het aan overtuiging niet ontbreekt, blijkt wel uit het feit dat eind februari de eerste steen wordt gelegd voor een nieuw bedrijfspand, dat in eigen beheer wordt gebouwd. Of de *Medisch Nieuws* AWARD ook nog in dat pand zal staan te pronken bij de receptie, zoals nu is nog maar de vraag, maar dit jaar heeft Lopital gewonnen en dat kan niemand ze afnemen.

PANTON ONTWIKKELT GEBRUIKSVRIENDELIJKE HULPMIDDELEN

HULPMIDDELEN MOETEN HET LEVEN VERGEMAKKELIJKEN

Ingeborg Griffioen richtte een halfjaar geleden Panton op, een ontwerpbureau voor medische productinnovaties. Het bureau ontwerpt nieuwe hulpmiddelen, verricht onderzoek en adviseert bedrijven en ontwerpers over de regels en richtlijnen rondom de ontwikkeling van medische hulpmiddelen. Ook participeert Panton in een innovatief regionaal netwerk op het gebied van onder andere medische hulpmiddelen.

'Ik richt me met Panton vooral op het begintraject: gezamenlijk met artsen en specialisten eventuele knelpunten in kaart brengen en daar oplossingen voor bedenken.' Griffioen werkte eerder als projectleider bij een producent van hulpmiddelen voor fy-

siotherapeuten en zette bij ontwerpbureau Indes de medische tak op. Daarvoor studeerde ze industrieel ontwerpen in Delft. 'Ik twijfelde destijds tussen industrieel ontwerpen en een geneeskundige opleiding. Door me te richten op de ontwikkeling van

onder meer medische hulpmiddelen, combineer ik beide werkelden.'

Juiste mensen aan tafel

Griffioen heeft geen duidelijke ideeën over producten die ze in de markt wil helpen zetten; die ontstaan in overleg met mensen die daadwerkelijk in de zorg werken. Ze heeft ook contact met diverse ontwerpers en bedrijven met goede ideeën. Daarnaast praat ze regelmatig met specialisten. Momenteel werkt ze onder meer aan een chirurgisch instrument en aan een medicijnverpakking. Ook werkt ze aan de ontwikkeling van een hulpmiddel waarmee men

Sfeervol oud pakhuisje in Deventer

sen in hun eigen rolstoel omhoog kunnen komen om bijvoorbeeld bij een pinautomaat te kunnen. Die bevinden zich immers altijd op ooghoogte van staande mensen. Het prototype wordt op dit moment gebouwd en de volgende ronde gebruikstesten worden voorbereid. Daarnaast zorgt Griffioen ervoor dat de juiste partijen met elkaar om tafel schuiven, zodat niet alleen het product voldoet aan de CE, maar ook dat de serieproductie en gebruikshandleidingen worden verzorgd. Als iemand een idee voor een product heeft, is het vaak een hobbel om voor de ontwikkeling en productie ervan een bedrijf in te schakelen. Ik draag zelf risico mee in een project, waardoor het risico voor dat bedrijf of die ontwerper kleiner is.' Griffioen kan op deze wijze werken, omdat ze altijd eerst een haalbaarheidsstudie doet voor een product. 'Ik kijk of er behoefte aan is en maak een plan van aanpak als ik kansen voor het product zie. Ik zeg ook wel eens tegen opdrachtgevers dat we het beter niet kunnen doen. Dan heb ik te weinig vertrouwen in het product. Door deze werkwijze is de kans groot dat de producten waaraan ik meewerk, het goed zullen doen in de markt én voor een acceptabele prijs kunnen worden gemaakt.'

Vijf projecten

Panton kende een stormachtige start, waardoor ze nog onvoldoende aandacht aan een website heeft kunnen besteden. Wel heeft Griffioen haar eigen target voor 2005 ruimschoots overschreden. Sinds 1 december 2005 heeft ze een senior ontwerpster in dienst, waardoor ze voor zaken als de website en de huisstijl meer tijd gaat krijgen. Het bedrijf heeft zich intussen gevestigd in een sfeervol oud pakhuisje in Deventer, waaraan na het nodige werk duidelijk te zien is dat er een ontwerpadvisiebureau is gehuisvest. Er is plaats voor groei, maar uit meer dan vier mensen zal Panton nooit bestaan, vindt de eigenares. 'Als er mensen bij komen, moeten het mensen zijn die een aardige expertise met medische producten hebben.' Op dit moment werkt Panton aan vijf projecten. 'Helaas kan ik er niet veel over zeggen, we mogen geen slapende honden wakker maken met ideeën voor nieuwe producten. Alle ontwerpen hebben met elkaar gemeen dat ze een duidelijk gebruiksvoordeel hebben. De gebruikers moeten zich ermee begrepen en – heel belangrijk – gerespecteerd voelen.'

Ideeën uitwisselen

Panton is tevens betrokken bij het netwerk Health Valley Stedendriehoek. Via dit initiatief komen zorg-

aanbieders, industrie, overheden, kennisinstellingen en intermediaire organisaties met elkaar in contact om ervaringen en ideeën uit te wisselen op het gebied van medische innovaties. Ze zijn alle gevestigd in de stedendriehoek Deventer, Apeldoorn, Zutphen. Griffioen: 'Aanleiding was het congres dat ontwikkelingsmaatschappij Oost-Nederland in september organiseerde om in kaart te brengen welke kennis in de regio voorhanden is als het gaat om medische innovaties. Het bleek dat juist in deze regio een goede combinatie van kennis aanwezig is. Het gaat dan om medische kennis bij diverse zorginstellingen, technische kennis en onderzoek vanuit de hogescholen en kennis van onder meer de logistieke processen vanuit diverse gespecialiseerde adviesbureaus. Bovendien zijn in deze hoek van het land verschillende bedrijven actief in productinnovatie.'

De verschillende deelnemers aan Health Valley Stedendriehoek laten het niet bij praten en vergaderen. Inmiddels werken ze aan elf projecten. 'Het bleek

DE TOURMALINE

Panton werkt mee aan de totstandkoming van de Tourmaline, een sta-op-hulp voor mensen in een rolstoel. Het gaat om een inventief liftsysteem dat eenvoudig om de zitting van elke rolstoel is te monteren. Het is geschikt voor mensen met mobiliteitsproblemen. De Tourmaline weegt nog geen drie kilo, maar kan gebruikt worden door mensen met een lichaamsgewicht tot 200 kilo. Met deze sta-op-hulp kan de rolstoelgebruiker alledaagse activiteiten beter verrichten. Het hulpmiddel heeft tevens een sociaal en fysiek aspect. Het is voor rolstoelgebruikers namelijk prettig om af en toe op ooghoogte van staande mensen te kunnen communiceren en het is goed voor conditie en bloedsomloop om af en toe te staan. Er komt ook een variant op de markt die gebruikt kan worden in fauteuils: dan vergemakkelijkt de Tourmaline het opstaan.

Meer info: www.este-group.com

een gouden vondst om open op tafel te leggen welke problemen elk bedrijf of instelling tegenkomt bij medisch-technische ontwikkelingen en aanverwante zaken als logistiek. We blijken elkaar goed te kunnen helpen. Voor logistieke problemen omtrent de overdracht tussen de verschillende zorgaanbieders had een andere partij een pasklare oplossing. Ook bleken er simpele oplossingen te zijn om actieve revalidatie te verbeteren en om de efficiency van ziekenhuisritten en het gebruik van het aantal beschikbare ziekenhuisbedden te vergroten.'

Preventie

Health Valley Stedendriehoek brengt niet alleen partijen bij elkaar, maar analyseerde ook wat de kracht van deze regio is ten opzichte van andere regio's. 'Uit die analyse bleek dat we ons het best kunnen concentreren op preventie', aldus Griffioen. 'De meeste partijen in onze regio hebben kennis en ervaring op dat vlak. Dat past ook bij de ontwikkelingen in de maatschappij: de focus ligt niet langer op 'high-end technologie' waarmee een patiënt in een zorginstelling kan worden opgevangen. De innovatievraag verschuift naar oplossingen die mensen in staat stelt om vooral zo lang mogelijk uit het zorgproces te blijven en te voorkomen dat meer zorg nodig wordt. Van zorg verlenen aan patiënten moeten we dus richting het bieden van preventieoplossingen.' Health Valley Stedendriehoek bracht speerpunten voor innovaties in preventie in kaart om kwalen te voorkomen of om een erger wordende kwaal en participatieproblemen tegen te gaan. 'Hier op inspelend moet je zorgen voor nieuwe, concrete, preventieve producten en diensten die leiden tot verbetering van mobiliteit, de kwaliteit van leven, de gezondheid, de gezondheidszorg en de arbeidsdeelname', aldus Griffioen.

'Nieuwe' dienstverlening

Het Deventer Ziekenhuis is volop bezig met deze trend en ontwikkelt momenteel nieuwe zorgconcepten. Aanleiding is de nieuwbouw. Bij deze nieuwe zorgconcepten, gericht op de trend om patiënten zo lang mogelijk thuis te verzorgen, worden ook andere organisaties als de thuiszorg betrokken.

Deze partijen hadden elkaar al opgezocht, maar Health Valley Stedendriehoek betrok er nog meer relevante partijen bij.

De trend dat preventie steeds meer aandacht krijgt, is ook terug te vinden bij de afdelingen Gezondheidszorg en Techniek van de Saxion Hogescholen en het ROC Aventus in Deventer. Deze richten zich op de onderzoeksvraagstukken die deze 'nieuwe' dienstverlening oproept. De hogeschool heeft ruime kennis van de combinatie zorg en techniek en zet deze kennis nu in om zorginstellingen en -aanbieders te ondersteunen. In de regio van Health Valley Stedendriehoek is bovendien een bedrijf gevestigd dat ICT-oplossingen ontwikkelt voor onder andere ketenintegratie en ketenzorg (ook voor transmurale ketens). Het integreert via internet de rol van de patiënt in de zorg.

Hulpmiddelen moeten makkelijk zijn

Panton richt zich binnen het netwerk op het ontwerpen van producten. 'Ik kijk of er voor de ontwikkelde zorgconcepten nieuwe producten nodig zijn en wat er voor nodig is om die te ontwerpen en te produceren. Steeds weer valt op dat er behoefte is aan gebruiksvriendelijke producten. Deze behoefte komt voort uit de steeds verder toegenomen complexiteit van veel medische hulpmiddelen. Dat levert voor veel gebruikersgroepen – met name voor senioren – problemen op. In de loop der jaren zijn er talloze hulpmiddelen op de markt gekomen die elk een eigen uitstraling en gebruiksaanwijzing hebben. Als ze allemaal van één leverancier komen, zijn deze twee aspecten vaak wel eenduidig. De meeste instellingen werken echter met verschillende leveranciers. Dit komt het gebruiksgemak niet ten goede. Hulpmiddelen moeten het leven vergemakkelijken en niet te ingewikkeld zijn. Daar liggen dus nog voldoende kansen. Ook al omdat preventie, waar wij ons met de Health Valley Stedendriehoek op richten, naadloos aansluit op het zo lang mogelijk participeren van cliënten aan de maatschappij.'

Menselijke aspecten

'Mijn bedrijf past perfect bij deze nieuwe ontwikkelingen in de maatschappij. Ik wil gebruiksvriende-

WIE IS INGEBORG GRIFFIOEN?

Ingeborg Griffioen (34) is een gedreven ondernemer die van aanpakken houdt. Lang vergeten is aan haar niet besteed. Na haar opleiding industrieel ontwerpen ging ze aan de slag bij Enraf-Nonius, een leverancier van producten voor fysiotherapeuten. Daarna kwam ze bij Indes terecht, waar ze de medische tak opzette. Hoewel ze dat erg leuk vond om te doen, ging ze er na zes jaar toch weg om haar eigen bedrijf op te zetten. 'Ik vind vooral het traject vóór de daadwerkelijke productontwikkeling interessant: waar is behoefte aan, wat zijn de kansen in de markt. Pas daarna wil ik praten over het daadwerkelijke product. Met Panton kan ik dat doen.' Dat daar behoefte aan is, blijkt wel uit de stormachtige start die Griffioen met Panton doormaakte. Toch wil ze niet heel groot groeien. 'Dan kan ik niet meer werken, zoals ik wil: ik wil zelf om tafel zitten met specialisten en ontwerpers.' Griffioen woont in Deventer, daar heeft ze zich ook met Panton gevestigd.

lijke producten in de markt zetten waar men echt iets aan heeft. Door trends als preventie, vraaggestuurde zorg, mobiele zorg, expert centers en zorg-hotels zijn er veel nieuwe aandachtsgebieden bij gekomen. Om deze concepten te laten slagen, moeten we aandacht besteden aan de menselijke aspecten van de zorg, zoals zelfredzaamheid en zelfbeschikking. Hiervoor is een disciplineoverschrijdende aanpak nodig. We gaan ook gewoon aan de slag hier in deze regio, we blijven niet te lang praten. Daar voel ik me erg prettig bij. In het netwerk heb ik mensen aangetroffen die allemaal het menselijke aspect van de zorg het belangrijkste vinden.'